

Nämnd Kommunstyrelsen

Offentligt sammanträde Nej

Sammanträdesdag 8 mars 2023

Tid och plats Klockan 13:30-14.39, Sundby gård

	Ledamöter	Frånvarande följande paragrafer	Tjänstgörande ersättare
Beslutande	Sara Heelge Vikmång (S), Ordförande Tomas Selin (C) Daniel Dronjak (M) Rasmus Lenefors (S) Kamile Ünver (S) Emil Högberg (S) Anders Lönroth (MP) Christian Stulen (HP) Nujin Alacabek (V) Love Bergström (M) Bo Källström (L) Ingalill Söderberg (DP) Karl Henriksson (KD) Felix Byström (SD) Martin Nigals (SD)	Samtliga	Erik Ottoson (M)

Närvarande ej tjänstgörande ersättare Aza Cheragwandi (S), Eeva Laine (S), Yossi Sigal (S), Annie Östlund (C), Henrik Juhlin (C), Anders Abel (MP), Lars Björkman (HP), Robert Forsman (V), Hampus Holmgren (M), Diana Molinsky (M), Martina Nyman (L) och Sven Pernils (SD)

Övriga närvarande **Se nästa sida**

Utses att justera Felix Byström (SD)

Justeringens tid Omedelbar justering

Paragrafer 28

Underskrifter

Fredrik Zethraeus
Sekreterare

Sara Heelge Vikmång (S)
Ordförande

Felix Byström (SD)
Justerande

Protokollet har signerats digitalt: för underskrifter se protokollets sista sida.

Kommunstyrelsens sammanträde den 8 mars 2023

Övriga närvarande

Camilla Broo, Kommundirektör
Petra Asplund Eriksson, Ekonomidirektör
Mats Hermansson, Samhällsbyggnadsdirektör
David Grind, Biträdande Samhällsbyggnadsdirektör
Åsa Heribertsson, Tf. biträdande Kommundirektör
Ilona Klein Gullberg, Kommunikationschef
Fredrik Zethraeus, Kommunsekreterare
Pelda Qasa Knapp, Politisk sekreterare (S)
Albin Ottosson, Politisk sekreterare (S)
Maja Bökman, Politisk sekreterare (C)

Signaturer: Ordförande

Justerare

Utdragsbestyrkande: datum och signatur

BEVIS

om justering av Kommunstyrelsen protokoll

Justeringen har anslagits på kommunens anslagstavla

Kommunstyrelsen har sammanträtt den	8 mars 2023
Protokollet har justerats den	8 mars 2023
Anslaget sattes upp den	9 mars 2023
Anslaget tas ner den	1 april 2023
Den som vill överklaga ett beslut måste göra det senast den	31 mars 2023
Den som vill läsa protokollet kan kontakta	Ksf.registrator@huddinge.se
Protokollet finns också att läsa på kommunens webbplats	www.huddinge.se

Underskrift

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
-------------	------------	-----------	--

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

8 mars 2023

Paragraf

§ 28

Diarienummer KS-2022/3496.109

Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53) – svar på remiss från Utbildningsdepartementet

Kommunstyrelsens beslut

1. Yttrande enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 18 januari 2023, överlämnas till Utbildningsdepartementet som svar på remissen *Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)*.
2. Ärendet beslutas med omedelbar justering.

Sammanfattning

Huddinge kommun har från Utbildningsdepartementet remitterats betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53) för yttrande. Betänkandet utgör ett besluts- och kunskapsunderlag som beskriver hur ett statligt huvudmannaskap för skolan eller stärkt statligt ansvar för skolan kan genomföras.

Två alternativ förs fram i betänkandet. Det ena innebär ett fullständigt förstatligande av skolan med statligt system- och huvudmannansvar. Det andra innebär ett stärkt statligt systemansvar, men där huvudmannansvaret kvarstår hos kommunerna. Båda alternativ kräver enligt betänkandet ytterligare utredning innan de kan realiseras.

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens förvaltning och synpunkter har inhämtats från barn- och utbildnings- samt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningarna bedömer att ett fullgånget förstatligande är en omotiverat stor förändring, givet den osäkerhet kring vilka resultat och följd effekter som förslaget kommer få.

Vid ett fullgånget förstatligande av skolan ser förvaltningarna bland annat en risk för negativa följd effekter vad gäller brist på lokalkännedom, problem kopplat till samverkansmöjligheterna med exempelvis förskola, socialtjänst och kultur- och fritidsverksamhet samt problem kopplat till lokalplanering. Vidare är det inte säkert att ett statligt huvudmannaskap löser skolans likvärdighetsproblem eller per automatik innebär att läraryrkets attraktivitet stärks.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Nujin Alcabek (V), Bo Källström (L), Felix Byström (SD), Rasmus Lenefors (S) och Tomas Selin (C).

Rasmus Lenefors (S) och Tomas Selin (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
-------------	------------	-----------	--

Nujin Alacabek (V) yrkar bifall till eget förslag som biläggs protokollet.

Bo Källström (L) yrkar bifall till eget förslag som biläggs protokollet. Felix Byström (SD) biträder Bo Källströms (L) yrkande.

Propositioner

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag, eller i enlighet med Nujin Alacabeks (V) yrkande eller i enlighet med Bo Källströms (L) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Nujin Alacabek (V) och Bo Källström (L) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckningar

Felix Byström (SD) lämnar en protokollsanteckning som biläggs protokollet.

Beslutet ska skickas till

Utbildningsdepartementet

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
-------------	------------	-----------	--

Förslag

Ärende 28: Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53) – svar på remiss från utbildningsdepartementet

Förslag till beslut

1. Vänsterpartiets synpunkter enligt nedan lämnas till Utbildningsdepartementet som Huddinge kommuns yttrande på remissen Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53).
2. Ärendet beslutas med omedelbar justering.

Bakgrund

Med anledning av SOU 2022:53 *Statens ansvar för skolan – ett besluts och kunskapsunderlag* ser vi ett efterlängtad steg mot en mer jämlik och likvärdig skola. Utredningen pekar på kommunaliseringens konsekvenser för läraryrkets attraktivitet och likvärdigheten i skolan. Utredningen konstaterar att skolans kanske viktigaste syfte – det kompensatoriska uppdraget – undergrävs när kommunerna i egenskap av huvudmän inte förmår garantera den svenska skolans likvärdighet oavsett elevernas bakgrund; istället ökar dessa skillnader, vilket vi anser är alarmerande. Att 9 av 10 kommuner enligt Tankesmedjan balans dessutom minskar resurserna till skolan, däribland Huddinge kommun, antyder att kommunerna saknar den ekonomiska kapaciteten att lösa problemet. En annan indikator på detta är Likvärdighetsutredningen från 2020 som visade att den kommunala finansieringen av skolan är omvänt kompensatorisk; utgifterna per elev är lägre i kommuner där eleverna har sämre förutsättningar. Det är inte förrän statsbidragen räknas in som finansieringen blir kompensatorisk.

Forskningen pekar på att ett blandat elevunderlag höjer snittresultatet, för de eleverna med svag akademisk och socioekonomisk bakgrund är ökningen särskilt påtaglig. Det är en självklarhet att barn – av såväl pedagogiska, mänskliga som fostrande skäl – bör mötas över klassgränser. Istället visar SOU:n att segregationen ökar, pådrivet av det fria skolvalet och framväxten av en marknadsskola. Ett statligt huvudmannaskap skulle vara ett bra fundament för att ta tag i problemen med segregation.

Utredningen visar även på att kommunaliseringen ledde till en explosion av chefstjänster inom skolan, en fördubbling på några få år, och vi har senare även sett en markant ökning av administration, vilket lärare utpekar som det enskilt största arbetsmiljöproblemet. Kommunaliseringen sammanföll även med borttagandet av kravet på ämnesbehörighet för att undervisa i ett ämne, borttagandet av den så kallade USK: en och tarifflönesystemet. Sedan dess har man kunnat konstatera en markant minskning av antalet studenter med höga studiemeriter som söker sig till lärarutbildningen, med anledning av professionens urholkade attraktivitet.

Staten har försökt lappa igen systemet genom införandet av lärarlegitimationen. Men i verkligheten kringgås den enkelt, huvudsakligen av fristående aktörer som helt enkelt väljer obehöriga lärare för att det blir billigare och kan på så vis öka avkastningsnivån. Även karriärstegsreformen som kom till samma år och vars syfte uttryckligen var att höja statusen på läraryrket har i realiteten lett till en hierarkisering och splittring inom lärarkollegiet, varför lärarkåren på det stora hela motsatte sig reformen. Istället visar opinionsundersökningar att såväl lärarna, lärarfacket och i övervägande del det svenska folket vill se ett förstatligande av svensk skola.

Slutligen pekade utredningen på en rad problem med vinstdrivande skolor. Logiken med att driva verksamhet för att generera vinst leder till att aktiebolagsskolorna dammsuger samhället på högpresterande elever vilka kräver mindre resurser, de har dessutom lägre personaltäthet såväl som lägre lärarlöner, tillhandahåller ibland inte skolbibliotek och matsal m.m. Det har även visat sig att de är drivande i betygsinflationen. Samtidigt innebär detta ett massivt läckage av skattemedel i miljardklassen. Bara de fyra största vinstdrivande skolorna plockade tillsammans ut 1.3 miljarder 2021, en siffra som ökar snabbt. Den föreliggande SOU:n föreslår emellertid inga ändringar på denna ordning, utan inväntar en annan SOU som sjösattes i juli 2022, vars uppdrag är att utreda möjligheten till vinstförbud. Vänsterpartiet vill understryka problembeskrivningen med vinstdrivande skolor och välkomnar ett eventuellt vinstförbud som ett nästa steg efter förstatligandet av skolan.

Nujin Alacabek

Robert Forsman

Huddinge Kommun

Kommunstyrelsen

2022-03-08

Förslag till beslut ärende 28

Kommunstyrelsens beslut

1. Det reviderade yttrandet enligt Liberalernas bilaga 1 överlämnas till Utbildningsdepartementet som svar på remissen Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53).
2. Ärendet beslutas med omedelbar justering.

Motivering

Att Liberalerna är för förstatligandet av skolan är ingen nyhet. Samtidigt så pekar både utredningen och förvaltningens remissvar på en hel del punkter som behöver belysas och diskuteras.

Förvaltningen har också på ett förtjänstfullt sätt problematiserat kring bland annat lokalkännedom och samverkan med andra kommunala verksamheter.

Att därifrån dra slutsatsen att ett fullgånget förstatligande är omotiverat är enligt Liberalerna en allt för långt gången slutsats och den dela definitivt inte av sig Liberalerna eller stora delar av professionen eller forskningen.

Huddinge kommuns remissvar över betänkandet SOU 2022:53 Statens ansvar för skolan – ett beslut och kunskapsunderlag

Huddinge kommun konstaterar att både alternativ 1 och 2 utgör stora förändringar som kommer innebära långa genomförandeprocesser. Skolans verksamheter har långa tidshorisonter och gynnas av en tydlig och långsiktig styrning, som präglas av ett helhetsperspektiv och av stabilitet över tid.

Huddinge kommun instämmer därför i utredningens bedömning att en långsiktig samsyn gällande hur spelreglerna för skolan ska se ut är nödvändig innan ytterligare skolreformer genomförs samt att vidare utredningar krävs innan skarpa förslag i frågan presenteras. I detta yttrande ges därför övergripande kommentarer som underlag till eventuella fortsatta statliga utredningsuppdrag.

Tillvarata positiva aspekter av dagens system

Huddinge kommun anser att fortsatta utredningar av en övergång till ett förstärkt statligt ansvar behöver identifiera de positiva aspekter som finns i nuvarande skolsystem och säkerställa att dessa tillvaratas eller kompenseras vid eventuella systemförändringar.

Lokalkännedom och samverkan

Vid ett fullgånget förstatligande av skolan finns en risk för negativa följd effekter vad gäller dels brist på lokalkännedom, dels problem kopplat till samverkansmöjligheterna med exempelvis socialtjänst och kultur- och fritidsverksamhet. Att förskola och skola i alternativ 1 föreslås ha olika huvudmannaskap riskerar också att negativt påverka den samverkan vid övergång från förskola till förskoleklass som finns idag och innebär att förskolan fränkopplas den sammanhållna utbildningskedjan.

Kommunerna föreslås fortsatt ha ansvar för bland annat samordning av insatser vid problematisk frånvaro och det kommunala aktivitetsansvaret även vid ett fullgånget förstatligande. Huddinge kommun ser risker med att ett sådant ansvar fortsatt föreslås åligga kommunerna, då skolorna är de som har den dagliga

kontakten med elever och vårdnadshavare och därmed har störst insyn i elevers behov och problematik. Ansvarsfördelningen behöver därför utredas ytterligare, med fokus på de risker som medföljer om ansvaret för dessa frågor särskiljs från skolverksamheten i övrigt.

Lokalplanering

Vid ett statligt huvudmannaskap blir staten beroende av att skola inkluderas i kommunernas planeringsprocess och att kommunerna upplåter mark till staten för skolverksamhet. I det fall skollokaler ska hyras på marknadsmässiga grunder finns en risk för ökade lokalkostnader.

Lärarkets attraktivitet

Ett antagande att lärarkets attraktivitet per automatik kommer öka om staten tar över arbetsgivaransvaret riskerar att vara en förenklad lösning på ett komplext problem. Detta då utmaningar kopplat till kompetensförsörjning och demografiska förändringar påverkar hela den offentliga sektorn. Lärarbristen är ett faktum som slår olika både inom och mellan kommuner. Huddinge kommun ser att fler faktorer påverkar lärarkets attraktivitet än enbart möjligheten till statligt styrd kompetensutveckling och annat kopplat till ett statligt arbetsgivaransvar.

Likvärdigheten behöver stärkas

Huddinge kommun delar utredningens bild av att nuvarande utbildningssystem brister i sin likvärdighet och att det därför är av vikt att identifiera relevanta lösningar för att öka likvärdigheten. En del av lösningen kan vara att staten stärker sin styrning av skolan givet att detta görs där så är lämpligt, exempelvis genom att utveckla stöd för det systematiska kvalitetsarbetet, utvärdera och sprida goda exempel, utveckla lärarutbildningarna eller genom förändringar i finansieringen av skolan.

Kommunen ser därför fördelar med att en samlad skolmyndighet föreslås få i uppdrag att arbeta med både styrning och stöd riktat till hela skolsektorn och att staten tar ett större ansvar för det systematiska skolutvecklingsarbetet.

Betänkandets slutsats att staten bör ta ett ökat ansvar för uppföljning och

utvärdering av skolsystemet och av skolreformer välkomnas också.

Skolan är dock i högsta grad en medborgarnära verksamhet och skolan kommer därför i sin organisation alltid behöva vara lokalt förankrad och kräva lokalt hänsynstagande, även med ett statligt huvudmannaskap. ~~Att bygga upp en lokal statlig organisationsstruktur för detta i stället för att stärka kommunernas förmåga att bedriva skolverksamhet på ett mer likvärdigt sätt framstår som en drastisk förändring med osäkra resultat.~~

Vidare kan påpekas att ett förstatligande inte per definition behöver innebära en ökad likvärdighet. ~~Det finns flera statliga myndigheter vars förmåga att bedriva en effektiv och likvärdig verksamhet över hela landet har ifrågasatts på senare tid.~~

Fullgånget förstatligande omotiverat

Med hänsyn till resonemangen ovan instämmer Huddinge kommun i utredningens slutsats att ett fullgånget förstatligande är en omotiverat stor förändring, givet den osäkerhet kring vilka resultat och följd effekter som förslaget kommer få. De mindre omfattande förändringarna enligt alternativ 2 framstår ur det perspektivet som mer ändamålsenliga. Samtidigt finns även risker med ett delat ansvar enligt förslag 2, där motsättningar riskerar att uppstå avseende exempelvis finansiering och kvalitetsutveckling eller lokala behov och prioriteringar.

För Huddinge kommun

Sara Heelge Vikmång

Kommunstyrelsens ordförande

Beslut i detta ärende har fattats av kommunstyrelsen den 8 mars 2023

Protokollsanteckning (SD) ärende 28 Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53) – svar på remiss från Utbildningsdepartementet

I det föreslagna yttrandet instämmer Huddinge kommun i utredningens slutsats att ett fullgånget förstatligande är en omotiverat stor förändring. Detta är dock problematiskt då en sådan slutsats inte finns från utredarens sida. Vidare anser inte Sverigedemokraterna att det, särskilt i ett läge där förtroendet för myndigheter och det offentliga har utsatts för påverkansoperationer, är lämpligt att Huddinge kommun svepande påstår att flera statliga myndigheter brister i sin förmåga att bedriva en effektiv och likvärdig verksamhet över hela landet utan att specificera eller ge exempel.

Med anledning av ovanstående anser Sverigedemokraterna att delarna som berör detta i yttrandet bör strykas.

Felix Byström
Sverigedemokraterna